Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston digiraadin loppulausuma

Digiraadin aiheena oli ”Kouluterveydenhuolto”, ajankohta 6.10.–25.10.2026

- Digiraadissa keskusteltiin lasten ja nuorten kokemuksista koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluista Pirkanmaalla.
- Keskustelussa käsiteltiin muun muassa palveluiden saavutettavuutta, walk-in aikojen riittävyyttä, ajanvaraamista, mielenterveyttä ja ammattilaisten kohtaamista.
- Raatiin osallistui 45 jäsentä, ja keskustelussa julkaistiin yhteensä 92 kommenttia.
- Raati järjestettiin 6.10.–25.10.2026 osana Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston vaikuttamistyötä, sekä asiakaskokemuksen ja osallistumisen yksikön sekä Nuorten osallisuushankkeen (Nuoske) kanssa tehtyä yhteistyötä.

Tässä Digiraadissa keskusteltiin siitä, miten helposti lapset ja nuoret pääsevät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin Pirkanmaalla ja vastaavatko palvelut heidän tarpeitaan. Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tekee parhaillaan vaikuttamistyötä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden kehittämiseksi. Palveluiden kehittämisessä on tärkeää kuulla lasten ja nuorten omia kokemuksia siitä, kuinka helposti apua saa, miten palvelut toimivat ja mitä niissä tulisi muuttaa. Digiraadissa selvitettiin muun muassa ajan saamisen helppoutta, walk-in-aikojen riittävyyttä sekä mielenterveyden huomioimista terveystarkastuksissa.

Lapset ja nuoret tietävät, mistä saada apua

Suurin osa keskustelijoista oli tietoisia eri ammattilaisten rooleista ja siitä, keneltä apua voisi hakea. Kokemukset koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta olivat kuitenkin moninaisia. Osa keskustelijoista kertoi saavansa apua helposti ja olevansa tyytyväisiä palveluihin, kun taas toiset kokivat avun saamisen vaikeaksi ja kokivat, ettei aikoja ole riittävästi tarjolla kysyntään nähden. Keskustelussa nousi esiin, että terveydenhuollon ammattilaiset ovat usein kiireisiä ja ylityöllistettyjä. Erään keskustelijan mukaan yhden terveydenhoitajan ja kuraattorin vastuulla olevien oppilaiden määrää tulisi vähentää, jotta ammattilaisilla olisi riittävästi aikaa kohdata jokainen oppilas yksilöllisesti ja vastata heidän tarpeisiinsa.

Walk-in-aikoja ja matalampaa kynnystä avun hakemiseen

Raadissa keskusteltiin walk-in-ajoista ja niiden riittävyydestä. Osa keskustelijoista ei ollut tietoinen siitä, onko heidän oppilaitoksessaan lainkaan walk-in-aikoja tai, jos niitä on, milloin ne järjestetään. Useat keskustelijat kokivat, että walk-in-aikoja on liian vähän ja että ne järjestetään oppilaille hankalina aikoina. Hankalalla ajalla tarkoitettiin päällekkäisyyttä oppitunnin tai ruokailun kanssa. Lisäksi niiden aikana ei aina ehditä ottaa kaikkia oppilaita vastaan. Yksi keskustelija kertoi, että heidän oppilaitoksessaan walk-in-aikoja on yhteensä vain kaksi tuntia viikossa, jolloin jonot voivat kasvaa pitkiksi. Erään vastaajan mukaan heidän oppilaitoksessaan terveydenhoitajalle ei saa mennä lainkaan ilman ajanvarausta. Kaikki keskustelijat olivat samaa mieltä siitä, että avun saamisen pitäisi olla mahdollista ilman ajanvarausta, sillä ajan varaaminen tai avun hakeminen voi tuntua vaikealta.

Mielenterveydestä pitäisi olla helpompi puhua

Suurin osa raadin keskustelijoista oli sitä mieltä, että terveystarkastuksissa tulisi puhua enemmän mielenterveysasioista. Erään vastaajan mukaan mielenterveydestä kysytään tarkastuksissa, mutta melko vähän. Väite ”Onko mielenterveydestä mielestäsi helppo puhua?” jakoi mielipiteitä. Osa nuorista koki mielenterveydestä puhumisen helpoksi, mutta suuremmalle osalle se oli vaikeaa. Eräs keskustelija kommentoi: ”En uskalla enkä tiiä osaanko.” Mielenterveydestä puhumisen kynnystä pitäisi keskustelijoiden mukaan madaltaa.

Keskustelussa korostui myös terveydenhuollon ammattilaisen ja nuoren välinen luottamussuhde. Luottamussuhdetta terveydenhuollon ammattilaiseen pidettiin tärkeänä, jotta mielenterveysasioista puhuminen olisi mahdollista. Osa keskustelijoista kertoi kokemuksista, joissa heidän huoliaan oli vähätelty tai ammattilaisen käytös oli tuntunut alentavalta. Esimerkiksi painoon liittyvät kommentit olivat aiheuttaneet ulkonäköpaineita. Toisaalta keskustelussa jaettiin myös myönteisiä kokemuksia terveydenhoitajista.

Keskustelussa tuotiin esiin myös tilanteita, joissa kouluterveydenhuollon kautta haettuun apuun ei ollut saatu riittävää ratkaisua. Eräs keskustelija kertoi, että hänen haasteitaan oli vähätelty opintojen sujuvuuden vuoksi, minkä seurauksena hän hakeutui lopulta yksityisiin tutkimuksiin.

Palveluista tiedottamista ja ajanvarausta tulisi kehittää

Konkreettisina parannusehdotuksina keskustelijat esittivät ajanvarausohjeiden ja walk in-aikojen esille tuomista koulun infotauluilla sekä säännöllisiä Wilma-viestejä opiskeluhuollon palveluista. Myös opiskeluhuollon ammattilaisten esittäytyminen lukuvuoden alussa ja palveluista

kertominen oppitunneilla koettiin hyödylliseksi. Keskustelussa tuli esiin, että tällaisia käytäntöjä on jo joissakin kouluissa.

Palveluista tiedottamisen lisäksi olisi tärkeää varmistaa, että lapsilla ja nuorilla on aidosti mahdollisuus päästä palveluiden piiriin. Pelkkä tieto palveluista ei riitä, jos ajanvaraaminen on hankalaa, walk-in-ajat ovat vähäisiä tai ammattilaisia ei ole koululla riittävästi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto

12.11.2026